

Türkiye Cumhuriyetile İran Devleti arasında aktolunnan (Emniyet, bitaraflık ve iktisadî emek beraberliği) muahedenamesinin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1935 - Sayı : 3029)

No.
2776

Kabul tarihi
10 - VI - 1935

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyetile İran Devleti arasında 1932 senesi sonuncu teşrininin beşinci günü Ankarada akid ve imza edilen emniyet, bitaraflık ve iktisadî emek beraberliği muahedenamesi kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 haziran 1935

TÜRKİYE İLE İRAN ARASINDA MUAHEDENAME

Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti;

Diğer taraftan,

İran Devleti;

Aralarında teyemmünen mevcud olan öz dostluk bağlarını kuvvetlendirmek ve siyasî ve iktisadî münasebetlerinin maddî şartlarını tayin etmek lüzumunu göz önünde tutarak 22 nisan 1926 (1 ordibehşt 1305) tarihli dostluk ve emniyet muahedenamelerini yenilemeği kararlaştırmışlar ve bu hususta murahhasları olmak üzere,

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri:

Hariciye Vekili ve İzmir Mebusu Doktor Tevfik Rüştü Beyefendi,

Alahazreti Hümayun İran Şahınşahı:

Hariciye Veziri Cenabı Eşref Akay Mirza Mohamat Ali Han Forugiyi,

tayin eylemişlerdir.

Bu murahhaslar usulüne uygun görülen salâhiyetnamelerini teatiden sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde — I

Âkid Taraflardan birine karşı bir veya bir kaç üçüncü Devlet tarafından bir askerî hareket yapılsa diğer Âkid Taraf öbür Taraf hakkında bitaraflığını muhafaza etmeği taahhüd eyler.

Madde — II

Âkid Taraflardan her biri diğerine hiç bir suretle tecavüz etmemeği ve bir veya bir kaç üçüncü Devlet tarafından aktolunup diğer Âkid Taraf aleyhine veya onun memleketinin kara ve deniz emniyeti aleyhine müteveccih siyasî, iktisadî yahud malî hiç bir ittifak veya itilâfa girmemeği taahhüd eyler.

Bundan başka Âkid Taraflardan her biri bir veya bir kaç üçüncü Devlet tarafından diğer taraf aleyhine teveçih edilmiş herhangi düşmanca bir harekete katılmayacağı taahhüd eyler.

Madde — III

Bir veya bir kaç üçüncü Devlet Âkid Taraflardan birine karşı düşmanca muameleler ve askerî hareketler icrasına başlayarak diğer Tarafın topraklarından asker, silâh ve mühimmat geçirmek, erzak, hayvanat veya harbe yarayacak olan başka şeyler tedariki yahud ricat eden kıtaların nakli suretleriyle istifade etmek veya ahalisini tahrik ve teşvik ile kendi maksadlarına göre kullanmak veya bu topraklar üzerinde askerî istikşafalar yapmak için diğer Tarafın bitaraflığını bozmaya kalkışırsa o Taraf yapılan bu hareketlere karşı bitaraflığını silâhla müdafaaya mecburdur.

Madde — IV

Âkid Taraflardan biri bir veya bir kaç üçüncü Devletin düşmanca hareketlerine maruz kaldığı takdirde diğer taraf vaziyeti iyi yola koymak için bütün gücü ile çalışacaktır.

Eğer bu gayretlere rağmen harb bir emrivaki halini alırsa, iki Âkid Taraf yüksek menfaatlerine uygun bir hal çaresi bulmak maksadile vaziyeti aralarında yeniden dikkatle ve hayırhahlıkla tetkik etmeği taahhüd ederler.

Madde — V

Âkid Taraflar kendi memleketleri içinde diğer Taraf memleketinin huzur ve emniyetini bozmak veya Hükümetini değiştirmek maksadını güden teşekkül ve tecemmülerin vücut bulmasına ve ikametine ve gene diğer memlekete karşı propaganda yahud her hangi başka bir vasıta ile mücadele maksadında bulunan şahısların veya tecemmülerin ikametine meydan vermemeği taahhüd ederler.

Madde — VI

Yüksek Âkid Taraflar aralarında iktisadî emek beraberliği şartlarını mümkün olduğu kadar kısa bir zaman içinde tanzim etmek hususunda ittifak etmişlerdir.

İktisadî emek beraberliği vasıtalarının tayinini ve birbirinin topraklarından serbest transit yapılmasını ve iki memleket arasında her türlü münakale ve muvasala vasıtalarının tesisini Âkid Tarafların göstereceği salâhiyettar mütehasıslar tetkik edeceklerdir.

Madde — VII

Şurası mukarrerdir ki Âkid Taraflardan her biri işbu muahedenameye tayin edilen karşılıklı taahhüdler haricinde diğer Devletlerle her türlü münasebetlerinde serbestçe hareketini tamamilen muhafaza edecektir.

Madde — VIII

İşbu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar az bir zaman içinde Tahrandaki teati edilecektir. Muahedename, tasdiknamelerin teatisinden sonra derhal meriyete girecek ve beş yıl sürecektir. Şayed muahedename bu beş yıllık müddetin sonundan 6 ay evvel Âkidlerden biri veya diğeri tarafından fesholunmazsa kendiliğinden bir yıl daha muteber olacak ve fesih keyfiyeti ancak 6 aylık bir müddetin bitmesinden sonra hüküm ve tesiri haiz olacaktır.

İki Taraf murahhasları yukarıdaki maddeler hükümlerini kabul ederek bu muahedenameyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Ankarada beş sonuncu teşrin bin dokuz yüz otuz iki tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir .

.....			
<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	<i>11 - VI - 1935 ve 1/70</i>	
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	<i>12 - VI - 1935 ve 4/558</i>	
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	<i>Cild</i>	<i>Sayfa</i>
		<i>1</i>	<i>64</i>
		<i>3</i>	<i>331</i>
		<i>4</i>	<i>11:12,93,112,122:125</i>